

Sabit sermaye olarak kavrananlar, yani üretim araçları, mekanda yer kaplarlar, sermaye olabilmeleri için zamanda da bulunmaları gerekse de zamansız düşünülebilirler. Değişken sermaye olarak kavrananlar, yani çalışmalar, zamana olup biterler, sermaye olabilmeleri için mekanda da bulunmaları gerekse de mekansız düşünülebilirler. Finansal sermaye olarak kavrananlarsa hem mekandan, hem zamandan soyutlanmıştır, mekanda bulunmaları, zamanda olup bitmeleri gerekmez. Bu durum, finansal sermayeyi, sermaye olabilmesi için mekanda ve zamanda birşeylere karşılık olarak alındıklarının ileri sürülmeleri gerekse bile, düşünmenin çeşitli uğraklarında mekandan ve zamandan bağımsız kurgulanabilmelerini, giderek tamamen kurgusallaşmalarına ve bu salt kurgusallaşmanın sonucu olarak kurgulaşmalarına olanak tanır.

Bir kurgu olarak dünyadaki yaşamda yeri yoktur; bu kurgunun kanıtı olan bir işaretle yer varmış gibi olur. Bu işaret kıymetli kağıttır. Kıymetli kağıt bulunmayan, olup bitmeyen birşeyin işaretidir. Ancak “nasıl ki bu fotoğraf o tarlanın bulunduğu bir işaretiyse, ya da nasıl ki bu film o çalışmanın olup bittiğinin işaretiyse, -ki unutulmamalıdır ki ateş olmayan yerden duman çıkmaz- benzer biçimde bu değerli kağıt da bulunan, olup biten birşeylerin işareti olmalıdır,” neviinden bir mantıkla kıymetli kağıdın dünyada yaşamda karşılaşılan birşeyin işareti olduğuna varılır. Bununla da kalmaz, bir kez dünyevi bağıntısı zihnen onandı mı, yalnızca değerli birşeylere işaret etmez bizzat işaret ettiği değeri taşırmış gibi olur.

Üretim araçlarına doğrudan zorla el konulabilir ya da başkaları bunlardan zorla mahrum bırakılabilir. Uygun bir ahlakla çalışma yönlendirilebilir, soğurulabilir. Ancak değerli kağıtların değerli kağıt olması için zorun ve ahlakın yeterli değildir. Birilerini bir kağıda birşeyler yazmış olmaları kendiliğinden o kağıtları değerli kılmaz. İnsanların aralarındaki ilişkilerin bu kağıtların değerli olduğunu ortaya çıkaracak biçimde örgülenmiş olması gerekir.

Herhangi bir ilişkiler örgüsünden bu ilişkiler örgüsünü denetleyen, yönlendiren bir ruh misali tutarlı bir varlık olarak toplumu çıkarmak mümkün olmasa da yarılmış bir usla bu yapılabilir. Üreticilerin aracı olmalarına karşın fail olarak mutlaklaştırılmalarında rastlanan

düşünsel kaymanın katmerlisi zenginliğin doğal olmayan işareti kıymetli kağıtların bizzat zenginlik olarak görülmesinde yaşanır. Mantıkî yapılarla kurgulama esnasında bu tür düşünsel kaymalar, gerçek olsalar bir yanından diğerine ulaşamaz olan zihnen oluşmuş yarığın zihnen ortadan kaldırılması yoluyla mantıksızlığı mantık kırlarlar. Yarığın bir yanında varlık, yani özne olarak üreticiler, zenginlik olarak kıymetli kağıtlar, diğer yanında yokluk, yani aracı olarak üreticilerin özne olamayışı, kurulmuş doğal olmayan işaretler olarak kıymetli kağıtların zenginlik olamayışı durur. Kuram aracılığı özne, işareti zenginlik kılan mantıksızlıklar benzeri mantıksızlıkları mantığın dışardan verili, tartışma götürmez, transzendenal kurucu öğeleri sayan akılla oluşur. Burjuvanın özbilincindeki yarıkla örtüşürülebilen bu tür yarıkları burjuva yine imkansız zihnî kaymaylarla aşarak özbilincinde yansıyan olarak ve özbilincinin yansıması olarak telakki eder; kuram neredeyse burjuvanın arı biçimde kendisiyle uğraşı haline gelir. Tassavvur edilen düşünsel bir mantıkî ilişkiler yapısı olarak sivil toplum ya da burjuva toplumu olarak seyredilen, gayrısı görülmeyen, yorum üzerine yorum yapılan bir dünyadır. Bu dünya sözde bir dünya değil, bizzat söz olan bir dünyadır ve içinde insana yer yoktur, olan ezelden ebede mezar taşında yazılı olacak namdır, sözdür. Kıymetli kağıtların mekansız ve zamansız düşülebilirliği burjuvanın bulunmayan, sözü edilen böyle bir dünyada bulunduğunu hissetmesini sağlar, burjuva kuramları esinler: Bunlara göre, kıymetli kağıtlar değerli birşeylerin işaretleri oldukları düşünülüşünden bizzat değerlidirler.

Finansal sermaye, pratikte parlamenter, hukuki, polisiye (hatta askeri), bürokratik, medyatik yasamalar, denetlemeler, zorlamalar, düzenlemeler, yönlendirmeler örgüsüyle değeri ve kime ait olduğu güya güvence altına alınan, kıymetli kağıtlar biçimindedir. Kıymetli kağıtlar borç senetleri, hisse senetleri, bunların kombinasyonları ya da türevleri olabilir.

Türkali Mah., Beşiktaş, Kasım 2004 ve Mayıs 2005